

Prof. dr hab. Elżbieta Hurnik
Instytut Literaturoznawstwa
Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Recenzja rozprawy doktorskiej

Magdalena Krzyżanowska, *Iwazskiewicz w literaturze polskiej po 1980 roku*. Rozprawa doktorska. Promotor: prof. dr hab. Elżbieta Dutka. Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, Instytut Literaturoznawstwa. Katowice 2024, 275 s.

Temat przedłożonej do oceny rozprawy doktorskiej wprowadza w obręb problematyki dotyczącej szeroko rozumianej recepcji dorobku pisarza, który w polskim życiu literackim i kulturalnym uczestniczył ponad sześćdziesiąt lat. Zawarta w tytule pracy data śmierci Iwazskiewicza staje się cezurą oddzielającą okres twórczego życia autora *Dionizji* od jego obecności w literaturze po 1980 roku: we wznawianych utworach poetyckich i prozatorskich, w opublikowanej korespondencji z bliskimi i znajomymi, a także w książkach biograficznych, opracowaniach naukowych, artykułach, dyskusjach. Magdalena Krzyżanowska pisze o tym we *Wstępie*, powołując się na prace literaturoznawców i krytyków na temat pisarza, w tym na Wojciecha Kaliszewskiego, który zainteresowania pisarzem określił jako „powroty Iwazskiewicza, ale i powroty do Iwazskiewicza” (s. 4). Wskazana przez Doktorantkę „wielość wypowiedzi (artystycznych, publicystycznych i innych) poświęconych Iwazskiewiczowi” (s. 5) stała się, jak czytamy dalej we *Wstępie*, impulsem do podjęcia w rozprawie zadania badawczego mającego na celu przedstawienie współczesnej recepcji Iwazskiewicza, sposobów nawiązywania do jego biografii i spuścizny. Zamiar ten wynika z pasji poznawania źródeł niegasnącej popularności twórcy, który jawi się odbiorcy w różnych rolach życiowych, a jego dorobek wciąż stanowi przedmiot uwagi. Doktorantka objaśnia, jak rozumie słowo „obecność”, uruchamia jego bogate znaczenia; odnosi się do recepcji utworów Iwazskiewicza, do udziału poety w rozwoju literatury polskiej, do refleksji literaturoznawczej skupionej wokół jego dzieła i osobowości twórczej, inspirującego oddziaływania na pokolenie współczesne. Przedstawia wstępną hipotezę i kierunki postępowania badawczego w pracy, sposoby

odniesienia się do stanu badań, wyodrębnienia literatury podmiotowej i przedmiotowej oraz aneksów, uzasadnia wybór materiału badawczego. *Wstęp* pełni zatem funkcję zwięzłego, rzeczowego wprowadzenia w zasadniczą część rozprawy.

Zamysł badawczy przekłada się na porządek wywodu. Praca składa się z czterech rozdziałów, każdy z nich dzieli się na kilka podrozdziałów, ujmujących tok wypowiedzi w wyraźnie określone kręgi problemowe; sposób uporządkowania wypowiedzi oddają precyzyjnie sformułowane tytuły kolejnych ogniw wywodu. Rozprawa zawiera *Zakończenie*, *Bibliografię*, *Aneksy* oraz wykaz publikacji Doktorantki, które dotyczą tematyki podjętej w pracy (*Nota bibliograficzna*). W rozdziale pierwszym zatytułowanym *Iwaszkiewicz po 1980 roku. Chronologiczne ramy i stan badań* przywołane są opinie badaczy na temat „międzyepoki” (s. 13), która stała się czasem „prześciowym” (s. 15) w rozwoju polskiej literatury i kultury, okresem obfitującym w nowe zjawiska literackie, a zarazem w dyskusje na temat przyszłości literatury. Odejście Iwaszkiewicza w 1980 roku postrzegane jest na tle komentarzy dotyczących ówczesnego życia literackiego, przywołane zostają tu opinie o znaczeniu pisarza w środowisku literackim i kulturalnym kilku dekad, przypomniane pełnione funkcje (redaktora „*Twórczości*”, prezesa Związku Literatów Polskich) oraz kwestie związane z rozpatrywaniem kandydatury Iwaszkiewicza do Nagrody Nobla. Autorka w odrębnym podrozdziale *Iwaszkiewicz w opiniach emigracji polskiej (1980–1989) – stan badań* poświęca uwagę sądom na temat pisarza upowszechnianym w środowisku emigracyjnym, wskazując na postawy komentatorów wypowiadających się o Iwaszkiewiczu po jego śmierci w prasie emigracyjnej i w Radiu Wolna Europa. Postawy krytyczne (na przykład Romana Palestra, Jana Walca) konfrontuje z bardziej wyważonymi, opartymi o argumenty merytoryczne (Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Konstantego A. Jeleńskiego); przywołuje też znaczącą opinię Jana Józefa Szczepańskiego na temat działalności politycznej pisarza wyrażoną w *Kadencji*. Śledzi zmiany w ocenach działalności i twórczości Iwaszkiewicza w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, powołując się na znanych krytyków (Włodzimierza Boleckiego, Tomasza Burka). To cenny poznawczo fragment rozprawy; Doktorantka podkreśla, że przytaczane sądy nie pojawiały się wcześniej jako przedmiot analizy w pracach na temat twórczości Iwaszkiewicza. W podrozdziale *Iwaszkiewicz „po Iwaszkiewiczu” w Polsce – stan badań* dokonany został przegląd znaczących publikacji. Z ich uporządkowaniem Autorka poradziła sobie bardzo dobrze, wyodrębniając pewne „fazy” oraz „punkty zwrotne” (s. 39) w wypowiedziach na temat

Iwaszkiewicza i formułując, czy raczej ponawiając (w następnym ogniwie rozważań) pytanie stawiane przez krytyków: *Iwaszkiewicz: pisarz „niedoceniony” czy „przeceniony”* (s. 40). Rozdział ten osadzony jest w bogatej literaturze przedmiotu, służącej jako zaplecze merytoryczne w wywodzie.

Rozdział drugi *Perspektywy i zakres metodologiczny pracy* przedstawia, jak zapowiada tytuł, założenia (*Inspiracje metodologiczne*) i sposoby analizowania zróżnicowanego pod względem gatunkowym materiału badawczego; przedmiot uwagi stanowią wszak formy różnorodne, jak „reportaże i eseje autobiograficzne, powieści, wspomnienia, gawędy” (s. 48). Autorka uwzględnia również rolę więzi, jakie istnieją (bądź można je zrekonstruować) pomiędzy twórcami (będącymi członkami rodziny oraz tymi, którzy nie znali pisarza osobiście) a Iwaszkiewiczem. Ze względu na złożoność materiału poddanego analizie Doktorantka uzasadnia potrzebę zastosowania narzędzi właściwych różnym koncepcjom badawczym, podkreśla też wagę całościowego ujęcia sposobów istnienia poety w powszechnej świadomości, poznania sfery materialnej z nim związanej, odwołania się do antropologii literatury. W podrozdziale *Między recepcją, tradycją, intertekstualnością i wpływem* omawia zagadnienia związane z szeroką perspektywą podjętych badań, jak sposoby rozumienia recepcji, podejście intertekstualne (i relacje pomiędzy recepcją literacką a intertekstualnością), związki pomiędzy wpływem i intertekstualnością, i inne. Doktorantka wymienia inspirujące prace współczesnych badaczy, przedstawia możliwości (i ograniczenia) przywoływanych koncepcji badawczych, rozważa „wspólnotowy” (s. 63) aspekt działalności tych twórców, którzy nawiązywali do spuścizny autora *Sławy i chwały*. Refleksję tę rozwija ostatni podrozdział *Inne myślenie o „następcach” Iwaszkiewicza. Wokół wspólnoty interpretacyjnej*; stanowi on wyraz świadomości badawczej Doktorantki.

Iwaszkiewicz w kręgu rodzinnym to tytuł rozdziału trzeciego, realizującego przyjęte założenia badawcze. Pierwsze ogniwo (*Fotografia rodzinna i „mikroarchiwa”*) wprowadza w szeroki obszar zagadnień związanych z „rodzinnym archiwum” (s. 7) i „fenografią” (s. 73); Autorka skupia się na pozycjach opublikowanych, powstałych w kręgu rodzinnym, poszerzających wiedzę o Iwaszkiewicz, wzbogacających literaturę dokumentu osobistego. Rozważania podbudowane są tu korzystaniem ze źródeł dotyczących historii rodzinnych, studiów familiologicznych badaczy polskich i obcych. Wybór przeznaczonych do analizy tekstów (Wiesława Kępińskiego, Marii Iwaszkiewicz, Ludwiki Włodek) łączy się z postawieniem

szczegółowych pytań o możliwość odtworzenia historii domu Iwaszkiewicza, postaw członków rodziny wobec pisarza, o to, jak na spiswane relacje wpływają braki w archiwum rodzinnym, jaką wiedzę może czerpać czytelnik z utworów będących przedmiotem uwagi w pracy. Autorka przekonująco uzasadnia kolejność przeprowadzania interpretacji, powołując się na rodzaj więzi istniejących pomiędzy wymienionymi osobami (przybrany syn, córka, prawnuczka Iwaszkiewicza) oraz na cechy szczególne każdego omawianego tekstu.

Analiza wspomnień przybranego syna poety w podrozdziale „*Mikroarchiwum*” *Wiesława Kępińskiego* oparta jest na odwołaniu do jego biografii, konfrontowanej z treścią i tonacją książkowych relacji, co pozwala przedstawić tok narracji, styl wypowiedzi (głos „zinfantylizowanego” autora bądź „uwodziciela”, s. 85), skupienie się Kępińskiego na więzi z Iwaszkiewiczem. Porównując wydania jego książek (z 2006 i 2019 roku) i opierając się na pracach dotyczących prywatnych archiwów, Badaczka rekonstruuje „mikroarchiwum” własne Kępińskiego (s. 88), a jego relacje traktuje jako „próbę spotkania z pisarzem – opiekunem” (s.92). Fragment rozdziału poświęcony twórczości córki Iwaszkiewicza ukazuje jej rolę jako pisarki utrwalającej pamięć o ojcu, co zostało ujęte w formule tytułowej: „*Strażniczka pamięci*” – *Maria Iwaszkiewicz*. Doktorantka śledzi sposoby budowania przez córkę obrazu kultury „kulinarnej i towarzyskiej” (s. 93) domu rodzinnego, w której centrum pozostaje pisarz. Zgodnie z przyjętym kierunkiem interpretacji, w polu uwagi pozostają takie kwestie, jak aktualizowanie przez córkę dorobku ojca oraz wpływ kontaktów pomiędzy nimi na twórczość Marii Iwaszkiewicz. Podkreślone zostają znaczące cechy jej książek: gawędowy charakter, rola anegdoty, pisanie o ojcu z dystansem, z powściągliwością (właściwą kobiecej literaturze dokumentu osobistego), brak „emocjonalnych uwag” (s. 98). Badaczka rozważa, jaką rolę zachowane materiały archiwalne odgrywały w odzyskiwaniu przez Iwaszkiewiczównę pamięci o przeszłości oraz w jej pisarstwie; dostrzega, że gawędy łączą jej własne wspomnienia z oddziaływaniem twórczości Iwaszkiewicza oraz domowych zbiorów archiwalnych.

Podrozdział o znaczącym tytule *Archiwalne śledztwo Ludwika Włodek* poświęcony jest książce prawnuczki poety. Są tu konfrontowane dwa wydania wspomnień: krakowskie z 2012 roku i warszawskie z 2021. Drugie wydanie, zatytułowane *Pra. Iwaszkiewiczowie. Opowieść o rodzinie*, opublikowane przez Wydawnictwo Marginesy, jawi się (w świetle relacji Włodek) jako wynik dążenia do popularyzowania wiedzy o rodzinie, przede wszystkim o poecie, co oznacza skupienie się na wielu kwestiach, w tym na „orientacji seksualnej” (108)

Iwaszkiewicza. W polu uwagi Doktorantki znajdują się takie cechy opowieści *Pra. Iwaszkiewiczowie...*, jak formuła tytułowa, cechy gatunkowe, zawartość treściowa. Ważny trop rozważań w tym miejscu rozprawy wiąże się ze sposobami korzystania przez Włodek z archiwum rodzinnego, zapisków dziennikowych Iwaszkiewicza, z prywatnych zbiorów członków rodziny, „mikroarchiwów” (s. 111); docieranie do źródeł i ich odczytywanie wspiera, co zaznacza Badaczka, doświadczenie autorki zdobyte w pracy reporterskiej. Z opowieści Włodek wyłaniają się różne etapy życia Iwaszkiewicza, jego pochodzenie, uwikłanie w działalność polityczną, cechy charakteru, jak gospodarność i zaradność, a także znaczenie w rodzinie. Ponadto przedmiotem uwagi badawczej czyni Doktorantka przedstawienie przez Włodek losów kobiet należących do rodziny poprzez konfrontowanie różnych źródeł, odwoływanie się do wspomnień Marii Iwaszkiewicz. Trafne wydaje się stwierdzenie Badaczki, że opowieść Ludwika Włodek o rodzinie jest dla niej „formą autobiografii”, powstałej w drodze „poszukiwań własnych korzeni” (s. 120). Komentując sposoby opowiadania o rodzinie, wydobywa cechy narracji, podkreśla rolę anegdoty, gawędy, „dykteryjki” (s. 121). W podsumowaniu rozważań w tym rozdziale Doktorantka określa postawy piszących wobec artysty jako „ambivalentne”, złożone, dalekie od „laurkowości” (s. 124); w świetle omawianych książek wyłania się „portret wielokrotny” (s. 124) poety, osadzony w realiach dwudziestego wieku.

Tytuł rozdziału czwartego *Inspiracje Iwaszkiewiczowskie* zapowiada szeroką problematykę badawczą, co wymaga już na wstępie jej zawężenia i wskazania utworów poddanych analizie, narzędzi interpretacyjnych, uzasadnienia podjętych poczynań. Czyni to Autorka we wprowadzeniu zatytułowanym *O twórczości „po Iwaszkiewiczuzi”,* deklarując skupienie się na „twórczości pisarzy niepołączonych więzami krwi ze Skamandrytą” (s. 126) i przedstawiając materiał będący przedmiotem uwagi. Wywód w dalszej części podzielony został na podrozdziały, z których każdy poświęcony jest wybranym pisarzom lub pisarzowi. Szczegółowa analiza treści i formy utworów pozwala dostrzec, jak Iwaszkiewicz odbierany jest przez współczesnych autorów, jakie wydarzenia z jego życia i cechy twórczości inspirują pisarzy, pobudzają ich wrażliwość i skłaniają do refleksji nad życiem i spuścizną pisarza. W podrozdziale *Pożegnanie „z pogranicza”: Eugeniusz Kabatc i Piotr Lachmann* w polu uwagi znalazły się utwory przyjaciół i współpracowników Iwaszkiewicza, których nazwiska wymienione są w tytule. Omawiane książki: *Pogoda burzy nad Palermo* Kabatca (2016) oraz

Zmiennik. Spowiedź z hakiem Lachmanna (2024), różni się od siebie znacząco, jak zaznacza Autorka. Jednocześnie dowodzi, że łączą je cechy „opowieści autobiograficznej, wspomnienia, eseju” (s. 127), choć status genologiczny utworów jest niekiedy dyskusyjny. Doktorantka odnosi się do treści książek, ich języka, stylu, konstrukcji, stawia pytania o celowość zabiegów wprowadzonych przez pisarzy. Porównuje wizerunki Iwaszkiewicza wyłaniające się z analizowanych tekstów, rekonstruuje jego postawę, światopogląd, kondycję fizyczną i psychiczną, poczucie własnej tożsamości. W polu uwagi są tu relacje autorów tekstów z Iwaszkiewiczem, w tym związki o charakterze osobistym, poświadczające orientacje seksualne poety. Badaczka wydobywa w utworach sposoby żegnania się pisarzy z Iwaszkiewiczem, obdarzania go podmiotowością, budowania portretu „bohatera transgresyjnego” (s. 150); dostrzega „pograniczność” (s. 152) kształtującą postawę autorów wobec bohatera ich książek. W świetle rozważań wyłaniają się pytania o znaczenie kreacji pisarza w recepcji obejmującej myślenie o jego życiu i twórczości. W dalszym ciągu wywodu, w podrozdziale „Iwaszkiewiczowskie” eseje Ryszarda Przybylskiego, Doktorantka docieka, jak istnieje Iwaszkiewicz w wybranych esejach badacza; swoje przemyślenia wzbogaca o takie wątki, jak zbieżności w biografii pisarza i autora *Uśmiechu Demokryta*, powracające na przestrzeni lat zainteresowania Przybylskiego Iwaszkiewiczem. Przywołuje znaczące dla podjętej problematyki głosy komentatorów dorobku badacza, osadza omawiane zagadnienia w literaturoznawczych kontekstach. Czyta *Cierpienia osobności* (2002) i *Myślącego badyla* (1998), śledząc obecną w nich tematykę starzenia się, choroby, samotności; dostrzega, jak przenikają do eseistyki Przybylskiego niektóre cechy ostatnich utworów Iwaszkiewicza, jak odsłania się prywatny aspekt lektury w analizowanych tekstach.

Przedmiot uwagi w rozprawie stanowią także książki dramaturga Eustachego Ryńskiego: dramat *Chłodna jesień* (1989) i powieść *Na grobli* (2010), omówione w podrozdziale „Z apokryfu” – dyptyk Eustachego Ryńskiego. Autorka wychodzi od wskazania cech wspólnych twórczości Iwaszkiewicza i Ryńskiego, a także fascynacji współczesnego twórcy dorobkiem „swojego Mistrza” (s. 179), leżącej u podłoża obydwu interpretowanych utworów. Określając ich tematykę jako „wariację na temat końca kariery literackiej Iwaszkiewicza” (s. 178), Badaczka skupia się na znaczących związkach pomiędzy dramatem i powieścią, na elementach konstrukcyjnych i treściowych. W kreacji bohatera *Chłodnej jesieni* wskazuje cechy osobowości Iwaszkiewicza; jego relacje z otoczeniem, postawę wobec świata i wobec wartości

odnosi do szerszych kontekstów lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, do dyskusji i krytycznych komentarzy na temat poety. Analizując powieść *Na grobli*, Badaczka stawia pytanie o znaczenie powrotu przez Ryłskiego do tematyki podjętej przed laty; wydobywa cechy głównego bohatera i jego relacje z pozostałymi postaciami, porównuje historię powieściowego pisarza z kreacją w dramacie. Obydwa utwory poruszają tematykę działalności autora *Brzeziny*, postrzegane są na tle krytyki ostatnich dekad XX wieku i oskarżeń pisarza o przyjmowanie postawy serwilistycznej. Przywołane konteksty polityczne (i kulturowe) pozwalają dostrzec wymiary losu bohatera uwikłanego w meandry historii. Badaczka uważnie śledzi, jak w utworach Ryłskiego Iwaszkiewicz jest zapisywany „na nowo” (s. 190); rozważa też problem apokryficzności, traktując stosowanie w przedstawianiu życia poety fikcji literackiej, uproszczeń, przejawiania jako otwieraną przed czytelnikami możliwość „wglądów” (s.193) w różne, mało znane, przemilczane rozdziały biografii Iwaszkiewicza.

Zaprezentowane w rozdziale czwartym interpretacje zamyka podrozdział *Iwaszkiewicz „wymancypowany”? O „Miłości” Ignacego Karpowicza*. Przedmiot uwagi stanowi tu utwór z 2017 roku, wyrastający z fascynacji pisarstwem Iwaszkiewicza, niejednokrotnie deklarowanej przez znanego prozaika i reportera. Podejmuje on temat homoseksualizmu, jaki obecny jest w życiu i twórczości autora *Brzeziny*; opiera się na historii związku Iwaszkiewicza z Jerzym Bleszyńskim. Badaczka stawia na wstępie pytania o znaczenie wchodzenia przez Karpowicza w dialog z poetą reprezentującym dość odległą przeszłość, o wpływ skamandryty na twórczość współczesnego autora i jego warsztat artystyczny. Analiza kompozycji, treści, fabuły, gatunkowej złożoności, stylu powieści, kreacji postaci wspierana jest o odwołania do literatury dotyczącej seksualności, powieści queerowej, tematyki homoseksualności. Badaczka dostrzega, jakie znaczenie ma powieść *Miłość* dla recepcji Iwaszkiewicza, a także dla samego autora, u którego widoczny jest zwrot „od ironii w stronę podejmowanych prób autentyczności, szczerości” (s. 218).

W *Zakończeniu* Doktorantka odwołuje się do opinii wybitnych badaczy potwierdzających ważne miejsce Iwaszkiewicza w ich własnych lekturach i znaczenie poety w historii literatury po 1980 roku. Podsumowując swoje rozważania, przypomina, w jaki sposób wybrane do analizy utwory dokumentują inspirujący wpływ pisarza na innych twórców, jak złożone treści i przesłania prezentują autorzy omawianych książek. Sygnalizuje jednocześnie potrzebę dalszych badań nad życiem i twórczością Iwaszkiewicza (obejmujących także

archiwum poety), które mogą być szeroko zakrojone dzięki kierunkom oferowanym przez współczesne literaturoznawstwo.

Oceniając wyniki pracy, w której podjęty został tak szeroki temat, należałoby jeszcze raz przyrzeć się argumentacji Autorki dokonującej wyboru materiału badawczego, zastanowić się, czy utwory poddane analizie są znaczące dla współczesnej refleksji nad inspirującym oddziaływaniem Iwaszkiewicza. Badaczka uprzedza to pytanie, przekonująco uzasadniając skupienie się na wybranych tekstach we *Wstępie* oraz w rozdziałach trzecim i czwartym. Orientację w literaturze poświęconej Iwaszkiewiczowi potwierdza zamieszczony na końcu pracy *Aneks I* obejmujący dokumentację bibliograficzną utworów nieanalizowanych w pracy (*Inspiracje Iwaszkiewiczowskie w literaturze polskiej po 1980 r.*). Teksty tu wymienione (osiemdziesiąt siedem pozycji), uporządkowane pod względem genologicznym, ilustrują różnorodność i wielość sposobów nawiązywania do życia i dzieła Iwaszkiewicza. Nie każdą inspirację, jak zaznacza Autorka, posługując się terminem stosowanym przez badaczy, można traktować jako „produktywną” (s. 125). We *Wstępie* i w rozdziale czwartym Doktorantka odniosła się do zawartości *Aneksu*, skupiając się głównie na wierszach poświadczających odniesienia innych poetów do Iwaszkiewicza (s. 11-12, 125-126). Warto byłoby rozszerzyć komentarz dotyczący pozostałych form pisarskich, a także przybliżyć znaczenie funkcji „ornamentacyjnej” (s. 126) w określaniu sposobów nawiązywania do twórczości i postaci Iwaszkiewicza.

Reasumując, stwierdzam, że rozprawa mgr Magdaleny Krzyżanowskiej stanowi cenne opracowanie o charakterze literaturoznawczym. Napisana została w oparciu o bogate zaplecze teoretyczne, dowodzi sprawności Autorki w przeprowadzaniu interpretacji utworów literackich, a także umiejętności sytuowania ich w rozległych kontekstach. Wywód jest przejrzysty i spójny; Badaczka koncentruje się na kwestiach istotnych dla podjętej problematyki. Bibliografia sporządzona została w sposób właściwy.

Rozprawę cechuje staranny język, nienaganna polszczyzna. Do nielicznych usterek należy nadużywanie cudzośłowu (np. na stronach: 12, 50, 131, 192, 224, i innych). Nadmierne stosowanie znaku nadaje wypowiedzi cechy umowności tam, gdzie jest zbędna. Czasem cudzośłów pojawia się kilkakrotnie w jednym zdaniu, na przykład: „Ze względu na <<przesyt>> wypowiedzi pojawiających się po jego śmierci w 1980 roku, oraz następujące po nim <<milczenie>> komentatorów życia kulturalnego na temat dziedzictwa poety, wydanie

drukiem pełnej wersji relacji z podróży na Sycylię pióra bliskiego współpracownika poety nie <<trafiło>> w swój czas” (s. 131). W pracy występują sporadycznie usterki językowe, na przykład: „Nie mniej jednak ...” (s. 81, 214), „Ciekawym jest również zestawienie ...” (s. 86).

Konkluzja

Rozprawa mgr Magdaleny Krzyżanowskiej *Iwaszkiewicz w literaturze polskiej po 1980 roku* spełnia wymogi określone w art. 187. p.1–2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku; prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną Kandydatki w dyscyplinie literaturoznawstwo, potwierdza umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Wnoszę zatem o dopuszczenie mgr Magdaleny Krzyżanowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Elżbieta Gumińska

Częstochowa, 14 grudnia 2024